

De videnskabelige Resultater af Jubilæumsekspeditionen
Nord om Grønland.
Rapport I: Kartografi og Geologi.

Geografisk Tidsskrift, Bind 27 (1924)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0027-PDF/gto_0027_68851.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68851>

pdf genereret den : 22/5-2008

det halvt underjordiske Jordhus og den store Rolle, Hvalfangst spiller. Thule-Kulturen staar i Virkeligheden nærmere Pt. Barrow-Kulturen, end den staar Aivilik-Iglulik-Kulturen. Der er Grund til at antage, at Thule-Kulturens Hjemsted er Alaska, hvis Arkæologi dog endnu er meget lidt kendt.

6) Det ser saaledes ud, som om der i en vis, ret fjærrn Periode fra Alaska til Grønland har været en ret ensartet Eskimokultur, den, der i det foregaaende er blevet kaldt Thule-Kulturen.

Paa Grund af et Fremstød fra Indlandet blev den-

ne Kultur i det centrale Omraade overlejret af et yngre Kulturlag, repræsenteret af de nuværende Centraleskimoer; men paa Fløjene, især i disses mest arktiske Dele, Pt. Barrow og Kap York, lever den gamle Kultur videre, omend udviklet og omformet paa forskellig Vis. Disse Resultater stemmer godt overens med de af Boas og Thalbitzer paaviste Lighedspunkter mellem Southampton Island og Grønland, saavel som med Jeness' Teorier om Kobbereskimoerne som en Indlandsstamme, der er naaet frem til Kysten i forholdsvis sen Tid.

De videnskabelige Resultater af Jubilæumsekspeditionen Nord om Grønland.

Rapport I: Kartografi og Geologi.

Af

Lauge Koch.

Kartografi.

Paa anden Thuleekspedition 1916—18, i hvilken jeg deltog som Kartograf, kortlagde jeg Melvillebugten og en Del af Nordkysten af Grønland (se Meddelelser om Grønland, Vol. LXIV, 1922). Da jeg startede ud i 1920, var det min Hensigt at fortsætte dette Arbejde, og jeg havde stillet min Komité i Udsigt, at det maaske vilde lykkes mig at kortlægge hele den resterende Del af Vest- og Nordgrønland under Ekspeditionen. Det lykkedes ogsaa at naa dette Maal.

I de paa forrige Ekspedition allerede maalte Omraader er der foretaget en Del Rettelser og Nymaalinger, hvorved det vil være muligt at udgive alle Kortene i Maalestokken 1:300 000. Det saaledes af mig maalte Omraade strækker sig fra Upernaviks nordlige Distrikts Grænse i Vest til Danmark Fjorden i Øst og omfatter en Fjerdedel af Grønlands Kyst.

Kortene over Nordgrønland var før mine Rejser særdeles skitsemaessige, og store Strækninger var helt eller delvis ukendte. Alle mine Maalinger er derfor overalt gennemført ganske uafhængig af de allerede eksisterende Kort.

Før mine Rejser forelaa der følgende Opmaalinger i Nordgrønland:

1818. Ross kortlagde fra Skib langt ude til Søs Melville Bugten.

1851. *Inglefield* rejste med Skib igennem Kap York Distriktet, men fik ikke Lejlighed til Maalinger i Bunden af Fjordene.
1856. *Kane* og hans Mænd kortlagde Kysten af *Inglefield Land*, og *Morton* foretog meget primitive Maalinger paa den sydlige Del af *Washington Land*.
1870. *Hall's* Ekspedition, særlig *Bessels*, kortlagde Kysterne omkring *Hall Bassin*.
1876. Paa *Nares* Ekspedition fulgte *Beaumont* Grønlands Nordkyst til og med *Sherard Osborne Fjorden*.
1887. *Lockwood* fra *Greely's* Ekspedition fortsatte i *Beaumont's* Spor, men da hans Opgave var at slaa Polarrekorden, omfattede hans Kort kun de yderste Næs op til *Lockwood Øen*.
- 1891 og 1894. *Peary* forbedrede *Inglefield's* Kort over Kap York Distriktet.
1892. *Peary* opdagede og kortlagde *Egnene* omkring *Navy Cliff*.
1893. *Astrups* forbedrede *Ross'* Kort over den nordlige Del af *Melville Bugten*.
1900. *Peary* kortlagde Nordkysten af *Peary Land*.
1901. *Mylius Erichsen* forbedrede *Ross'* og *Astrup's* Kort over *Melville Bugten*.
1907. „Danmark-Ekspeditionen“s to nordgaaende Slædehold kortlagde, dels ved *J. P. Koch* den

Fig. 1. Kort over de i Teksten omtalte Lokalteter med Jubilæumsekspektionens Rute 1921.

østlige Del af Peary Land, dels ved Mylius Erichsen og Høgh Hagen Independence Fjord og Danmark Fjorden.

1912. Knud Rasmussen og Freuchen kortlagde Egnene omkring Independence Fjorden.

Om de ovenfor nævnte Kort gælder det, som jeg allerede en Gang har bemærket, at langt Størstedelen

af dem kun maa betragtes som Skitsekort. Særlig gode er Kortene fra Danmark-Ekspektionen; de er udgivet i Maalestokken 1:1000000. Ogsaa Peary's Kort fra Inglefield Gulf, Navy Cliff og Egnene omkring Grønlands Nordspids maa siges at være gode og i Hovedsagen nøjagtige, men da de kun er udgivet i en meget lille Maalestok, mangler næsten alle Detaljer. Gode Kortskitser har ogsaa Beaumont, Bessels og Kane's Folk

leveret, hvorimod Resten af Kortene er tegnede paa Grundlag af saa faa Maalinger, at Kortet, saaledes som det nu foreligger, afviger betydeligt fra de oprindelige.

Som et helt Kapitel i Kortlægningens Historie staar Omtalen af de Egne, som Kartograferne har set, men som der ikke har været Lejlighed til at maale, og her er der særlig tre Forhold, der har bidraget til fejlagtige Opfattelser, som har sat sig de stærkeste Spor i Kortlægningen.

I. De mange Ekspeditioner, der har søgt op til Nordgrønland, har i sydligere Egne af Landet haft Lejlighed til at se, hvordan Indlandsisen, jo længere Skibet kom nordpaa, næsten overalt naaede nærmere ud til Kysten, og Gang paa Gang har et lille, lokalt Firnomraade faaet Skylden for at være Randen af den store Indlandsis. Først mine Rejser har vist, at netop paa Grønlands Nordkyst findes nogle af Landets største, isfri Omraader.

II. Det andet Forhold, der har skabt Misforstaaelser, er Fjordene og Gletschernes Fordeling. Som ingen andre Steder i Grønland træffer man her lange, smalle og lige Fjorde, og ned i disse sender Indlandsisen sine Gletschere. Disse store Fjordgletschere kan ikke, paa Grund af permanent Havis, komme af med sine Ismasser, og derfor flyder hele den yderste Del af Gletscheren paa Vandet; ved Smeltning forneden bliver den ud imod Fjordmundingen ganske tynd. Den rejsende, der færdes ude i Fjordmundingen, og som kun nødig drister sig ind i Fjordens dybe Sne, kan, selv om han er nær ved Gletscherranden, ikke se denne, da den kun er faa Meter høj. Denne meget lave Del af Gletscheren hæver sig med yderst ringe Stigning indefter, og derfor ligger Grænsen mellem Gletscherens Overflade og Horisonten for langt inde, til at det menneskelige Øje kan opfatte den, og Følgen er, at man tror at staa overfor en meget dyb Fjord eller et Sund. Som Eksempel kan nævnes *Hall*-Ekspeditionens Kort over *Petermann*-Fjorden, *Beaumont's* Kort over *Sherard Osborne*-Fjorden og *Lockwood's* Kort over *Nordenskiöld*-Fjorden.

III. *Beaumont's* fejlagtige Opfattelse af *Sherard Osborne* Fjorden medførte en ny Fejltagelse, som i mange Aar har præget hele Nordgrønlandskortet og først ved mine sidste Rejser omsider er bleven rettet. Jeg skal her omtale denne Fejltagelse noget nærmere.

Da *Peary* i 1892 rejste over Indlandsisen til *Navy Cliff*, forelaa der kun *Beaumont's* og *Lockwood's* Kort over Nordkysten af Grønland, og *Peary's* Rejse foregik for langt inde til, at der kunde skabes intim Forbindelse med disse Kort og hans egne Iagttagelser. Som altid, naar *Peary* rejste, foretog han under selve Rej-

sen kun meget faa Pladsbestemmelser (vigtige Punkter, f. Eks. selve *Navy Cliff*, bestemte *Peary* dog særdeles nøjagtigt). *Peary* vidste dog endnu, hvor han var, da han fik Udsigt ned i *Petermann*-Fjordens store Sænkning. Nogle Dage efter forvildede han sig under et Uvejr ned i en stor og spaltefyldt Sænkning, der maatte være den inderste Del af en af Nordkystens Fjorde. Med Besvær kom *Peary* op af denne Sænkning og mødte nogle Dage efter en ny Sænkning. *Peary* havde nu god Udsigt og saa ned i en stor og meget dyb Fjord. Det var ganske naturligt, at *Peary* mente, at denne store Fjord maatte være *Sherard Osborne* Fjorden, den Gang Nordkystens eneste kendte større Fjord. *Peary* forvekslede derved denne Fjord med *Viktorias* Fjorden, og hele *Peary's* Kort fra denne Rejse er altsaa en Fjord for langt imod Vest i Forhold til *Beaumont-Lockwood's* Kort. At dette afstedkom talrige Fejltagelser, siger sig selv. Jeg har allerede tidligere (se *Naturens Verden*. 1923, pag 49) behandlet *Peary*kanalens Historie. Her skal kun nævnes, hvor glædelig overrasket vi blev, da vi i 1917, efter *Hendrik Olsen's* Død, søgte ind paa Indlandsisen og i Stedet for en stærkt spaltefyldt Sænkning fandt ganske jævn Is. Lidet anede vi, at *Peary's* Beskrivelse gælder den næste Sænkning, nemlig Sænkningen bag *Sherard Osborne* Fjorden.

Hvis derfor alle *Peary's* Iagttagelser fra Rejsen i 1892 flyttes en Fjord mod Øst, saaledes at Beskrivelsen af *St. George* Fjorden overføres paa *Sherard Osborne* Fjorden o. s. v., passer *Peary's* Beskrivelser paa alle Punkter med de faktiske Forhold.

Orogenetisk Oversigt.

Før min Rejse Nord om Grønland havde jeg haft Lejlighed til at foretage en Inddeling af Grønlands orogenetiske Elementer (*Lauge Koch*: *Som new features in the Physiography and Geology of Greenland*. *Journal of Geology*. Vol. XXVI. Nr. 1. 1923). I dette Arbejde omtales for Nordgrønlands Vedkommende tre Elementer, nemlig: 1. den nordlige Gneisflade, 2. det store Sedimentplateau og 3. den kaledoniske Foldkæde.

Under min sidste Ekspedition blev disse Elementer undersøgt og afgrænset i deres fulde Omfang, og der opdagedes et for Grønland nyt Element, nemlig en (mesozoisk?) Brudzone omfattende *Kap York* Distriktet.

1. *Den nordlige Gneisflade*. I det ovenfor citerede Arbejde har jeg paavist, at Indlandsisens Overflade i Nordgrønland er usædvanlig lavtliggende, hvilket skyl-

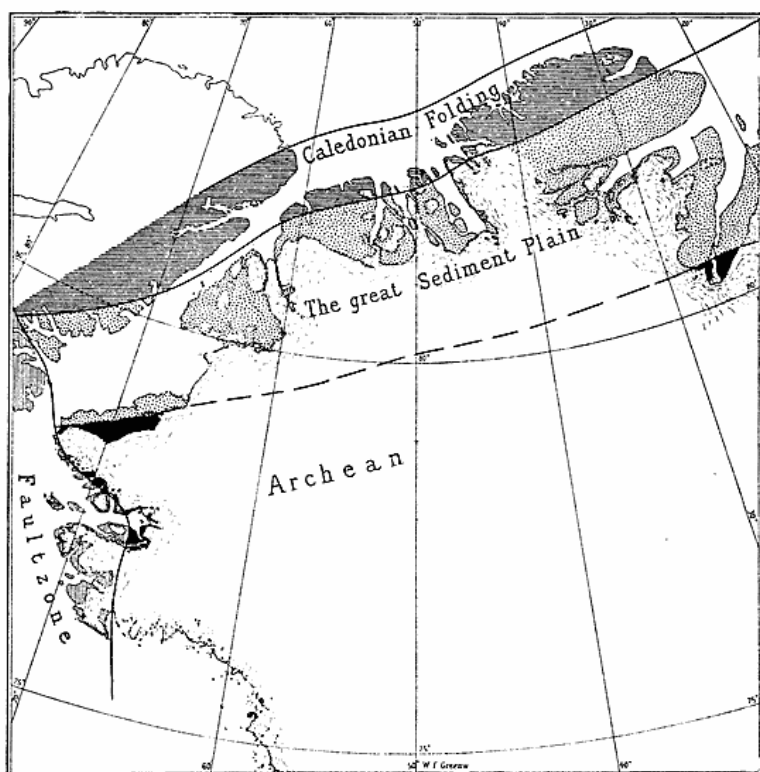

Fig. 2. Kort over Nordgrønlands orogenetiske Elementer: Den nordlige Gneisflade (Archean), det store Sedimentplateau, den kaledoniske Foldekæde og Brudzonen i Kap York Distriktet (Faultzone).

des, at Gneisfladen fra store Højder længere mod Syd sænker sig gradvist imod Nord. Dette ses smukt, naar man rejser langs Grønlands Vestkyst.

Vestgrænsen for Gneisområdet dannes af selve Kysten op til Kap York, igennem Kap York Distriktet derimod af et stort Spring, hvis Gennemsnitshøjde kan sættes til 800 m.

Nordgrænsen er af ren topografisk Karakter, idet der ikke findes nogen geologisk Nordgrænse. Man kan følge Gneisfladen indtil Havfladen, men de Sedimenter, der nordpaa skjuler den, viser i deres Sammensætning, at Gneisfladen maa fortsættes med ganske svagt Fald nordpaa. Hele den østlige Del af Kane Bassin, som har ganske grundt Vand, bestaar af Gneis i Bunden. Man maa altsaa nøjes med at angive, hvor Gneisen gaar under Havfladen, og den i Øst-Vest rettede Nordkyst af Inglefield Land danner saaledes Gneisfladens Nordgrænse.

I Østgrønland vides det, at der er Gneis i Bunden af Danmark Fjorden, men den nordlige Begrænsning

af Gneisen i denne Fjord er ikke endelig fastslaaet.

2. Det store Sedimentplateau. Dette begrænses i Syd af Gneisfladen, imod Vest af Kap York-Brudzonen, mod Nord af den kaledoniske Foldekæde og imod Øst af Atlanterhavet.

Denne Begrænsning er ren geografisk, de geologiske Grænser har sikkert været langt videre. Hvor langt imod Syd Sedimenterne har strakt sig ind over Gneisfladen kan nu ikke mere angives.

Brudzonen i Kap York Distriktet imod Vest er kun en senere Afbrydelse af Plateauet, og mod Nord ligger den kaledoniske Foldekæde, der for Størstedelen bestaar af Sedimentplateauets omformede Lag.

At angive den største Tykkelse for Sedimentplateauets Lag er meget vanskeligt. De algoniske Lag veksler fra 200 – 1000 m, de kambriske Lag er højst 500 m, de ordoviciske synes nogenlunde konstant at omfatte 800 m, de gotlandiske Lag, hvis mange Transgressionsgrænser viser, at der er borte-roderet betydelige Lagserier, kan vist i Gennemsnit sættes til 600 m.

Om disse Lagserier noget Sted hviler med maksimal Mægtighed oven paa hinanden er vel tvivlsomt, men

i alt Fald maa det siges, at forud for den kaledoniske Foldning foregik der Afsætning af meget mægtige Lag af Sedimenter.

Intetsteds i Sedimentplateauets mægtige Omraade er der iagttaget mindste Antydning af senere Forstyrrelser (Fleksurer, Spring eller Foldninger) i Lagene.

3. Den kaledoniske Foldekæde indtager den resterende Del af Nordgrønland og danner Landets Nordkyst. Den vestlige Del af denne Bjergkæde blev undersøgt paa forrige Ekspedition, og det lykkedes paa denne Rejse at paavise Bjergkædens Begrænsning i Nordvestgrønland. Derimod var det mig en Skuffelse, at det paa Peary-Land viste sig at være ganske umuligt at opmaale større Profiler gennem Bjergkæden, idet denne bestaar af Højalper, som dels er næsten utilgængelige, dels dækkede af Gletschere eller løst Materiale. Det ser dog ud til, at de centrale Dele af Bjergkæden paa Peary Land bestaar af Gneis- og Granitmassiver (Glimmerskifer findes faststaaende Vest for Grønlands Nord-

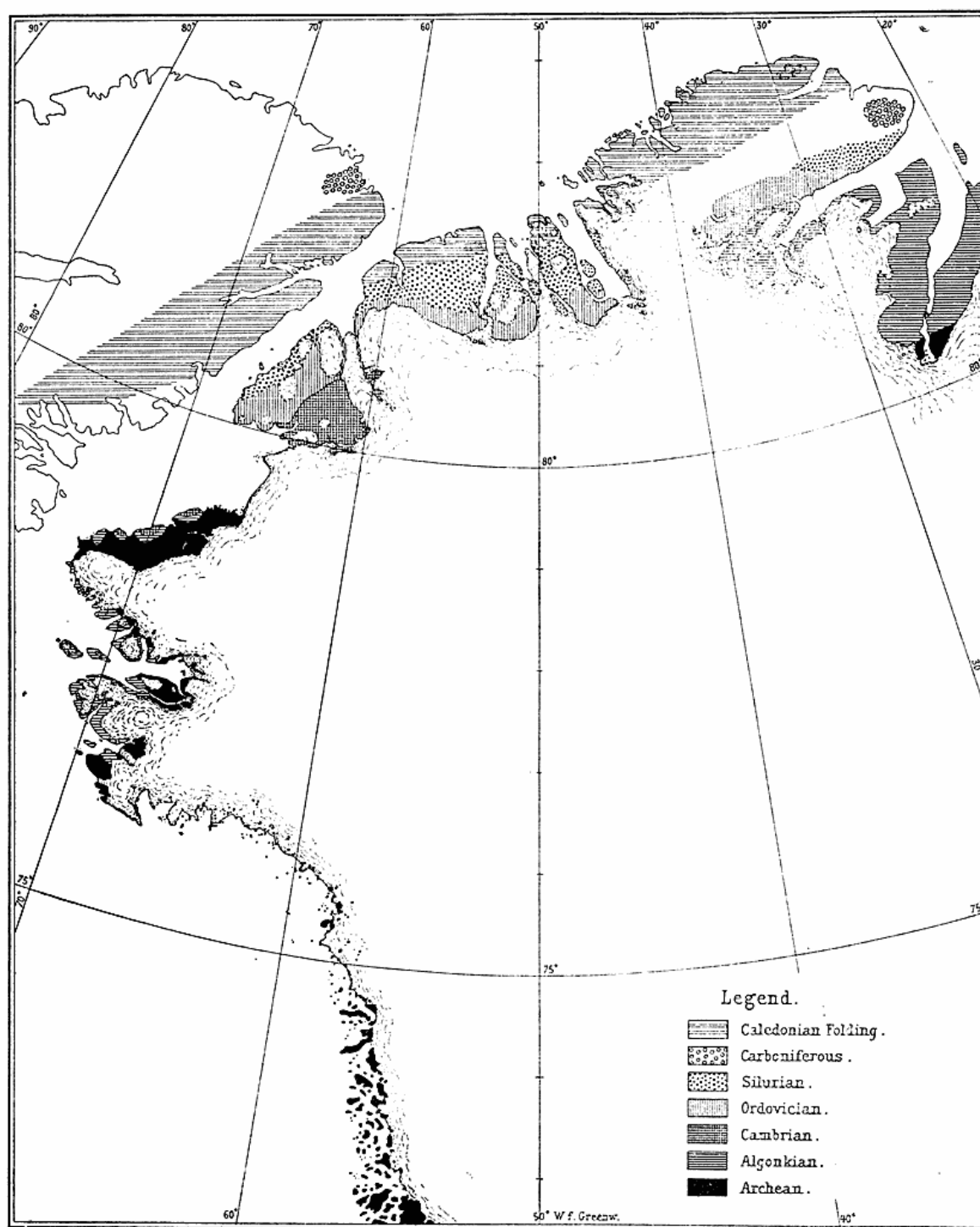

Fig. 3. Geologisk Kort over Nordgrønland.

spids), og i det hele taget synes denne, den østlige Del af Bjærgkæden at være langt stærkere foldet og omdannet end den vestlige Del.

I Modsætning til de stærkt omdannede Lag paa Peary Land kan man i Bjærgkædens vestlige Del endnu genkende saavel Pentameruskalken (med Forsteninger) som Graptolitskifrene.

4. *Brudzonen i Kap York Distriktet.* Under mine mange Rejser og længere Ophold i dette Distrikt i Aarene 1920—23 var der rig Lejlighed til nærmere at undersøge de mange Brud, som jeg efterhaanden opdagede, og under den topografiske Kortlægning af Distriktet i 1923 blev alle disse Brud omhyggeligt maalt.

Det store Sedimentplateaus Sammensætning.

En af min Ekspeditions Hovedopgaver var at klarføre den fuldstændige Lagfølge i de rigt fossilførende Lag, som jeg havde opdaget paa II. Thule-Ekspedition. Nedenfor skal i korte Træk gives Resultaterne af denne Undersøgelse, saa vidt det i Øjeblikket, hvor Materialet ikke er færdigbearbejdet, er gørligt (se Skemaet).

Sedimenterne hviler dels paa Gneis, dels paa Batoliter af Syenit og Diorit, saaledes at det algonkiske Hav transgredierede indover en Flade, der ved Erosion var blevet yderst jævn.

Algonkiske Lag er udbredt inden for tre Omraader:

a. *Kap York Distriktets Brudzone.* Størstedelen af dette Omraade bestaar af algonkiske Sedimenter. Basalkonglomeratet er overalt tyndt, og Cryptozoonrev er kun lidet fremtrædende i Lagene, derimod spiller hvide Sandsten en betydelig Rolle og gaar mange Steder over til en Art stærkt glimmerrig Graavakke. Dolomit optræder lokalt, den kan undertiden være ret mægtig, men erstattes mange Steder helt af en ejendommelig, sort Skifer, ved en overfladisk Betragtning ikke ulig Graptolitskifer.

b. *Inglefield Land.* Sedimenterne er her for en stor Del borteroderede, og de Steder, den algonkiske Lagserie findes, er den kun tynd, ca. 200 m mægtig. I den vestlige Del er Cryptozoonrev særdeles smukt udviklede, ellers er hvid Sandsten med Diagonalstruktur dominerende. Dolomittlagene er vel udviklede, hvorimod den sorte Skifer helt mangler.

c. *Mylius Erichsen Land* og omgivende Egne. Syd og Vest for Independence Fjorden findes et stort, algonkisk Sedimentplateau, der fra en Højde af 1200 m gradvist sænker sig imod NØ til Havfladen. Profiler af indtil 1000 m Højde gennem overvejende røde Sandstenslag findes. Det maa dog bemærkes, at

Sandstenen overalt i disse Egne er gennembrudt af Eruptiver, saaledes at den oprindelige Mægtighed sikkert har været langt mindre. Basalkonglomerat og purpurrød Sandsten kendes ogsaa herfra, dog i Form af løse Blokke, derimod har jeg ikke set Dolomit eller Skifer. Lagene ligner mest den hvide Sandsten fra Inglefield Land, og Diagonalstruktur er almindelig.

De algonkiske Sedimenter maa til en Begyndelse

Skema over Lagfølgen i Nordgrønland.

	Nordamerika	Nordgrønland
Gottlandium	Cayugan	? — Diskonformitet — ? ? Grov Sandsten
	Niagaran	Skifer med <i>Cyrtograptus</i>
	Oswegan	Skifer med <i>Monograptus lobiferus</i>
Ordovicium	Cincinnati	Diskonformitet ? Bumatuskalk ? Pentameruslag Diskonformitet ? Arethusinalag Diskonformitet
		Leptænalag Halysiteskalk Receptaculiteskalk Ortoceratitkalk
		Lag med <i>Didymograptus</i> , <i>Isotelus</i> og <i>Phyllograptus</i>
	Canadian	<i>Symphysurus</i> kalk
Kambrium	Saratogian	Intraformationale Konglomerater med <i>Ptychoparia</i>
	Acadian	Kalksten med <i>Dolichometopus</i> og <i>Olenoides</i>
	Georgian	Lag med <i>Olenellus</i>
Algonkium		Diskonformitet Dolomit Hvid Sandsten med Diagonalstruktur Cryptozoonkalk Purpurrød Sandsten og Basalkonglomerat
		Diskonformitet Kvartsit med Diorit og Syenit
		Diskonformitet
Arkæikum		Ensartet graa Gneis

være afsat i et tørt Klima. Dette ses baade af den røde Farve og de uforvitrede Feldspatkorn, som særlig findes i de nedre Lag. Hele Lagserien maa i hvert Fald være afsat paa lavt Vand, nogle af Lagene er maaske endog Ørkendannelser.

Bølgeslagsmærker og Udtørringssprækker er almindelige gennem hele Lagserien, ogsaa i Dolomiten.

Algonkisk Eruptionsvirksomhed. Overalt baade i Øst- og Vestgrønland træffer vi Vidnesbyrd om Eruptionsvirksomhed efter den algonkiske Lagseries Afsætning. I Kap York Distriktet og paa Inglefield Land er den eruptive Virksomhed væsentlig knyttet til Lagene i den vestlige og sydvestlige Del, hvorimod Eruptiver ikke er særlig almindelige i det indre af Inglefield Gulf. Eruptiverne er fortrinsvis basiske; det er næsten udelukkende Diabaser, der optræder, dels som Gange, dels som vidtstrakte Dækker.

I Nordøstgrønland findes der ganske vist ogsaa betydelige Mængder af Diabas, men langt Størstedelen af Eruptiverne er sure. Langs Independence Fjordens Sydvest ses et smukt Profil paa ca. 50 km Længde, der gennemskærer ikke mindre end fire Lakoliter; i hele Omraadet har der været meget stærk Eruptionsvirksomhed.

Kambriske Lag var ikke tidligere kendt fra Grønland. I 1922 lykkedes det mig at paavise, at saadanne har ret stor Udbredelse saavel Syd som Nord for Humboldt Gletscheren, og denne Opdagelse førte til, at jeg ogsaa nu henfører en Lagserie i Østgrønland til Kambrium, selv om det endnu ikke er lykkedes at finde Forsteninger her.

Efter den algonkiske Eruptionsvirksomheds Ophør er Landet igen blevet udjævnet ved Erosion, og ind over en ret jævn Flade transgredierede det nedrekambriske Hav. Paa Inglefield Lands Nordkyst begynder dette Havs Aflejringer med et Konglomerat afvekslende med Sandstenslag af tilsammen ca. 30 m Mægtighed. I Konglomeratet indgaar bl. a. en Del Blokke af Diabas. Konglomeratblokkene er gennemgaaende af Haandstørrelse, men der findes ogsaa mere „finkornede“ Lag, der tillige har Karakter af Fragmentkalk og indeholder foruden talrige Brudstykker tillige velbevarede Brachiopoder og Trilobiter, hvoriblandt *Olenellus*, Konglomerat- og Sandstenslagene overlejres af Oolitkalk, der er 20 m mægtig og i visse Lag indeholder talrige Forsteninger, Trilobiter og Hyoliter. *Olenellus* optræder her i flere Arter. Et særlig smukt Profil i disse Lag findes ved Kap Kent paa 79° nordlig Bredde. Her overlejres de allerede nævnte Lag, der er af nedrekambrisk Alder, af en graagul Kalksten, hvis Mægtighed er ca. 40 m. Denne Kalksten indeholder ret sparsomt Forsteninger, i den nedre Del er der dog to Lag, hver af ca. 1 m Mægtighed, som er særlig rige paa Forsteninger, bl. a. er der fundet Arter af *Dolichometopus* og *Olenoides*.

Den lige beskrevne Kalksten fra Inglefield Land er af mellemkambrisk Alder. Den overlejres af en Lagserie, som Nord for Humboldt Gletscheren danner næ-

sten hele Daugaard Jensens Land. Mægtigheden af disse Lag er paa dette Sted ikke mindre end 400 m. De bestaar af Kalksten og intraformationale Konglomerater og er som Regel fossilfri. Allergøverst er der dog Lag med Trilobiter (*Ptychoparia*) og Brachiopoder. Faunaen i disse Lag viser, at hele den ca. 400 m mægtige Lagserie tilhører Øvre-Kambrium.

Ordoviciske Lag. Paa min sidste Rejse paaviste jeg, at ordoviciske Lag har en langt større Udbredelse i Nordgrønland end oprindeligt antaget. I Virkeligheden strækker Lag af ordovicisk Alder sig som et bredt Bælte fra Kennedy Kanalen til Independence Fjorden. Lagenes Mægtighed er som nævnt 800 m. Ud mod Kysterne har Lagene Tilbøjelighed til at danne større, jævne Klippeflader, fuldkommen lodrette eller endog udludende. Forsteninger er næsten alle Steder lette at faa fat paa. Kun den sydlige Del af Washington Land er nærmere udarbejdet i Detaljer, og herfra stammer Størstedelen af mine Indsamlinger. Lagserien begynder nederst med sandede Lag, der hurtigt gaar over i en meget haard Kalksten indeholdende *Symphysurus* og Brachiopoder. Derover følger en meget tæt Kalksten med *Phyllograptus*, *Isotelus* og *Didymograptus*. Lagene med *Phyllograptus* indeholder flere Steder intraformationale Konglomerater. Over disse Lag følger tynde Ostrakodlag og derover en 290 m mægtig Lagserie af gul Kalk med mørkere Skifre. Forsteninger er sjældne i disse Lag, der er fundet slet bevarede *Ortoceratiter* og *Crinoidé*-stilkke. Herover følger nu en meget haard, brunlig Kalksten, som næsten udelukkende indeholder store *Ortoceratiter*. Mægtigheden er knap 100 m. I den øverste Del af denne Lagserie er *Receptaculites* og *Tetradium* særdeles almindelige. Derover kommer *Halysites* kalk med store Mængder af Forsteninger. De øverste Lag indeholder særlig mange Brachiopoder (*Leptæna* og andre).

Lag, hvis Alder endnu ikke er fastslaaet. Efter Aflejringer af den ovennævnte ordoviciske Lagserie har der været et Ophold i Sedimentationen, hvorunder der synes at have været eroderet i Leptænakalkens Overflade. Efter dette Ophold aflejreredes følgende Lag:

a. *Arethusina* lag. Adskillige Steder paa Washington Land helt op til Petermann Fjorden fandt jeg en lille Lagserie, højst 100 m i Tykkelse. Den begynder med Konglomerater, hvis Blokke næsten udelukkende bestaar af Koralstokke fra de underliggende Lag. Efterhaanden forsvinder Konglomeraterne, og der følger Sandsten med Brachiopoder. Denne overlejres af bituminøse Skifre og Kalksten med store Masser af Trilobiter (*Arethusina* og andre), ialt 10—15 m mægtig.

Derover igen Sandsten, der opefter bliver grovere og indeholder enkelte Brachiopoder.

b. **Pentameruskalk.** Paa de fleste Steder er Arethusinalagene helt borteroderede. Der følger da en Lagserie, som mest bestaar af Konglomerater og grove Sandsten og kun sjældent gaar over i Kalksten. Lagene maa med andre Ord være afsat paa lavt Vand. Konglomeraterne nederst i Lagserien kan blive over 200 m mægtige. Som Konglomeratblokke er blandt andet fundet Granit og rød algonkisk Sandsten, hvilket viser, at betydelige Dele af Nordgrønland maa have været hævet over Havfladen. Forsteninger er de fleste Steder almindelige, de er dog bundne til enkelte, ret tynde Lag. Koraller er sjældne, hvorimod Brachiopoder, især *Pentamerus*, er overordentlig almindelige. Endvidere findes ligeledes mange Trilobiter, *Bronteus*, *Lichas* og i de øverste Lag tillige *Bumastus*.

Sikre gotlandiske Lag. *Pentameruskalkens* øverste Del er stærkt sandet, hvilket viser, at der atter maa være indtraadt en Hævning, en Hævning, der maa have andraget flere Hundrede Meter. De sidst omtalte Lag har været hævede op over Havet, og de har der været udsat for meget stærk Erosion, der mange Steder har skabt større Dalsystemer og en Kystlinie bestaaende af stejle, næsten lodrette Fjeldvægge. Senere er alle Fordybninger i Landets daværende Overflade blevet udfyldt med Graptolitskifer, idet Landet atter sænkede sig. Sænkningen maa være foregaaet ret hurtigt, idet de Konglomerater, som indleder Aflejringerne fra den ny marine Epoke, overalt er ganske tynde og ikke i nævneværdig Grad tiltager i Tykkelse i de gamle Dalsystemer. Med andre Ord, Graptolitskifrenes Aflejring er paabegyndt ret pludselig og har efterhaanden ganske udglattet den tidligere Landoverflades stærke Relief. Nu er Graptolitskifrene paa mange Steder delvis borteroderede, og den ældre Landoverflade gør sig atter gældende i Terrænet.

Graptolitskifrene indeholder underordnede Lag af Rullesten; men ellers er hele Lagserien, hvis største Mægtighed er 500 m, ganske ensartet Skifer. Forsteninger er almindelige og vel bevarede. Nederst er fundet *Monograptus* (*M. lobiferus*), højere oppe i Lagrækken *Cyrtograptus* og *Monograptus priodon*.

Disse Lag strækker sig, som man ser af Kortet, fra Kennedy Kanalen tværs over Nordgrønland til det østlige Peary Land, hvor *M. priodon* er særdeles almindelig.

Graptolitskifrene bliver opefter mere og mere sandede, og der er jævn Overgang til Lag af grov Sandsten, som langs Grønlands Nordkyst nogle Steder har

en Mægtighed af flere Hundrede Meter. Disse Sandstenslag vidner om en begyndende Hævning, der efterhaanden naaede at give sig saa kraftigt et Udslag i den kaledoniske Foldning. De nævnte Sandstenslag er de yngste Sedimenter, som indgaar i den kaledoniske Foldekæde. Alderen er rimeligvis gotlandisk.

Karbonske Lag. Yngre end Foldningen er Lagene i et lille Plateau fra den østlige Del af Peary Land, bestaaende af Skifer, Kalksten og øverst Sandsten med en samlet Mægtighed af ca. 700 m. Skifrene og Kalkstenene indeholder talrige Forsteninger (Koraller, Brachiopoder og *Fenestella*), som synes at slutte sig nær til Karbonfaunaen fra Østgrønland (Holms Land og Amdrups Land).

Palæontologisk-stratigrafisk Oversigt.

Da de paa Ekspeditionen indsamlede Forsteninger endnu kun er løselig gennemgaaede, vil det endnu være altfor tidligt at sige noget med Bestemthed om de forskellige Faunaers Sammensætning. Ved den fremtidige, nærmere Undersøgelse af Materialet vil der sikkert kunne paavises adskillige, nye Arter, idet man maa huske paa, at der i det store og hele er meget store Distancer fra de nordgrønlandske Lokalteter til velundersøgte Findesteder i andre Lande. Saaledes er der ikke mindre end 30 Breddegraders Afstand til Findestederne i U. S. A., 25 Breddegrader til nordeuropæiske Findesteder (Kristianiafeltet) og 20 Breddegrader til de iøvrigt lidet kendte Findesteder paa de nysibiriske Øer.

Som man ser, indtager Nordgrønland en ret central Beliggenhed i Forhold til Kambro-Silurlokaliteterne i den nordlige Del af Amerika, Europa og Asien.

De hjemførte Samlinger er meget betydelige, idet de omfatter ikke mindre end 4000 Stykker med Forsteninger. Foruden at man maa vente interessante Faunaligheder dels med Europa, dels med Amerika, vil man, naar Samlingerne er bearbejdet, have et klart Billede af det arktiske Oceans Udvikling og Aflejringer i Kambro-Silurtid.

Med alt muligt Forbehold skal her peges paa nogle Resultater, som er tilvejebragt ved den rent foreløbige Gennemgang af Materialet.

Faunaen fra baade nedre, mellemste og øvre Kambrium er pacifisk præget, d. v. s. viser Tilknytning til vestamerikanske og kinesiske Faunaer.

Faunaen fra nedre Ordovicium er med sine Phyllograptusarter udpræget kosmopolitisk.

Af mellemordovicisk Alder er den typiske Trentonfauna, som kendes fra store Dele af arktisk Nordamerika. Fra nordgrønlandske Trentonlag medbringer jeg

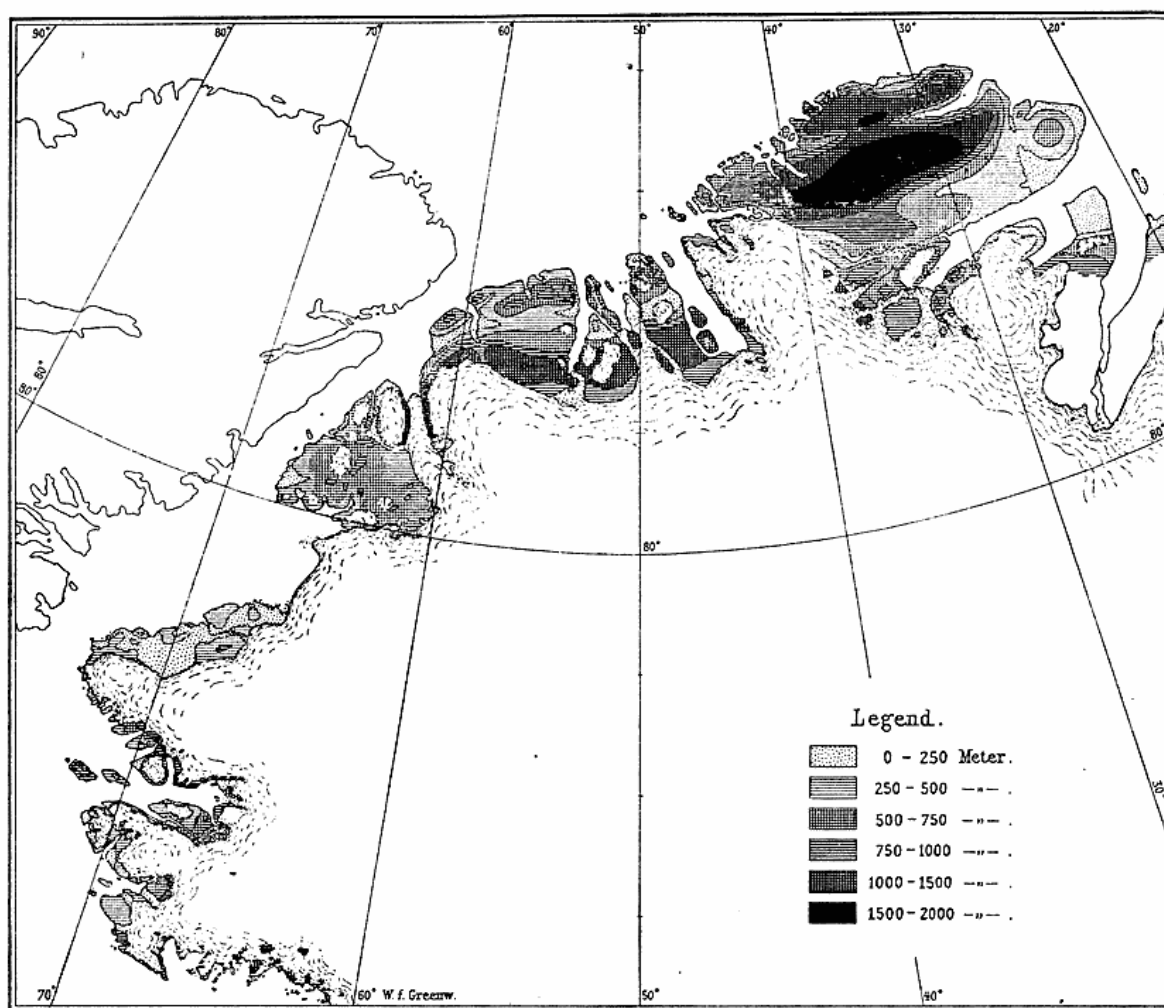

Fig. 4. Højdekort over Nordgrønland.

ialt 1200 Stykker med Forsteninger. Det vil være muligt ved Hjælp af disse at faa et klart Indtryk af Faunaen fra disse Verdens nordligste Trentonlokaliteter. En flygtig Gennemgang af Materialet viser, at Muslinger nærmest mangler, hvilket er saa meget mere mærkeligt, som Trentonfaunaen fra det sydlige Baffin-Land, beskrevet af Schuchert, er særlig rig herpaa.

De rigt fossilførende *Arethusina*- og *Pentamerus*-lag har det endnu ikke været muligt at parallelisere med andre Fossilforekomster.

De gotlandiske Graptolitskifer er typisk atlantisk præget, idet de indeholder mange fra Nordeuropa kendte Arter.

Morfologisk Oversigt.

Paa Fig. 4 har jeg søgt at give et Indtryk af Højdeforholdene i Nordgrønland. Tilsyneladende er de forskellige Fjeldhøjder strøet ganske regelløst om mellem hverandre, men sammenligner man Højdekortet med det geologiske Kort, faar man i mange Tilfælde en klar Forestilling om Højdeforholdenes Afhængighed af den geologiske Opbygning.

Følger man Gneisfladen fra Upernavik og Nord paa, ser man, at den fra Højder paa indtil 1000 m Højde mod Syd gradvist sænker sig Nord paa, indtil den paa Inglefield Land forsvinder under Havets Overflade. Dermed har man Forklaringen paa det ganske lave og flade Ing-

lefield Land. Tilsvarende Forhold finder man i Bunden af Danmark Fjorden.

De algonkiske Sedimenter er i Kap York Distriktet ramt af talrige Brud, som fuldstændig præger Morfologien. Derimod danner disse Sedimenter et stort Plateau i Nordøstgrønland, et Plateau, som fra 12—1400 m Højde sænker sig jævnt ned imod Havet. Hele Mylius Erichsen Land, Vildtland og Adam Bierings Land indgaar i dette Plateau.

De kambriske Lag og ganske særlig de flere Hundrede Meter mægtige, øvrekambriske, intraformationale Konglomerater er meget lidt modstandsdygtige. Disse Lag har en Gang været at finde der, hvor nu Humboldt Gletscheren findes, og en Fjord som Cass Fjord er eroderet ned i disse Lag. Endvidere skyldes Udseendet af Daugaard Jensens Land (lave Sletter) sikkert den Omstændighed, at de nævnte Konglomeratlag let falder som Offer for Erosion.

De nedre- og mellemordoviciske Lag samt Pentameruskalken bestaar af meget haarde Bjærgarter, og hvor de findes, fra Kennedy Kanalen til Peary Land, bestaar Landet af et som Regel mere end 1000 m højt Plateau, der dog er gennemskaaret af de store, nordgrønlandske Fjorde. Man vil bemærke lavere liggende Land Syd for dette Plateau. Dette træder særlig tydelig frem mellem St. George og Victoria Fjorden. Aarsagen hertil er den, at de nedreordoviciske Lag, der her gaar i Dagen, er blødere end de længere Nord paa forekommende, yngre Lag.

Graptolitskifrene og de ovenover liggende, grove Sandsten er meget bløde og kan følges som Dalstrøg og Sletter Syd for Foldzonen helt fra Hall Bassin over til Peary Land, hvor den sydlige Halvdel (Slette) bestaar af disse Lag.

Den kaledoniske Foldekæde er selvfølgelig højest i den nordlige Del af Peary Land, hvor Lagene er stærkt foldede og Bjærgkæden bredest, men helt over til Hall Bassin findes der dog endnu Fjeldtoppe paa 1000 m og derover.

Karbon-Plateauet i den østlige Del af Peary Land danner et lille, højtliggende Omraade omgivet af lave Sletter med Graptolitskifer.

Oversigt over Nordgrønlands geologiske Udvikling.

Som det vil fremgaa af det foregaaende, var den nordgrønlandske Gneisflade paa et vist Tidspunkt udplaneret. Over denne Flade afsattes de algonkiske Sedimenter, og derefter frembrød store Eruptivmasser, der maa have dannet Ujævnheder i Landoverfladen. Disse Ujævnheder blev imidlertid senere borteoderede, og

over en ny, jævn Flade afsattes de nedre-, mellem- og øvre-kambriske Sedimenter.

Under hele nedre og mellemste Ordovicium afsattes meget mægtige Sedimentlag; i dette Tidsrum fandt ingen større Jordskorpebevægelser Sted. Under Øvre Ordovicium og Gotlandium var Forholdene derimod meget urolige, idet Landet hævedes og sænkedes flere Gange, til Tider endog op over Havfladen, saaledes at der kunde fremkomme meget markerede Terrænformer. I Gotlandium spores der en Hævning, som dannede en direkte Forløber for den kaledoniske Foldning. Efter Foldeperioden indtraadte der atter en Landsænkning, i hvert Fald i det østlige Peary Land, og under en paafølgende, gradvis Hævning af Havbunden afsattes her Karbonlagserien.

Nordgrønlands geologiske Historie efter Karbonlagernes Aflejring er ukendt, idet Lag fra alle senere Perioder ganske mangler. Det vil dog være fristende at forsøge at gætte sig til nogle Hovedpunkter i Landets senere Historie. Som det allerede er bemærket, findes der ingen Steder i det store Sedimentplateau Spor af Brudlinier, og man er derfor henvist til at betragte Størstedelen af de store Fjorde paa Nordkysten som værende dannet ved Erosion. Betragter man Afløbsforholdene, falder det straks i Øjnene, at den kaledoniske Bjærgkæde Vest for Peary Land er gennembrudt paa talrige Steder. Man maa heraf slutte, at Floderosionen har

Fig. 5. Robeson Kanalen og Wandel Dalens Afvandingsomraader. Kortet viser tillige de vigtigere Vandskel i Nordgrønland. Den prikkede Linie gennem Peary Land angiver Indlandsisens maksimale Udbredelse under Istiden.

„holdt Trit“ med Foldningen. Ganske særlig spiller Gennembrudet gennem Robeson Kanalen en meget stor Rolle, paa Fig. 5 er Afvandingsomraadet ud gennem Robeson Kanalen skraveret, og man ser, hvor stort det er saavel paa Grant Land som i Grønland; man ser endvidere, at der naturnødvendig maa have eksisteret spærrende Landmasser foran den nuværende Humboldt Gletscher, idet en Del af denne afvandede til Robeson Kanalen.

Selve Kennedy Kanalen danner en direkte Fortsættelse af Sletten Syd for den kaledoniske Foldekæde. Af den Grund opfatter jeg Kennedy Kanalen, ikke som en Gravsænkning, men derimod som dannet ved Floderosion.

Efter min Mening er der efter Karbonperioden sket en Landhævning, saaledes at Nordgrønland under Slutningen af den paleozoiske Tid, og maaske siden da, har været hævet over Havet. I dette lange Tidsrum har Floderosionen i et vistnok tørt Klima dannet de mange Cañons, som Nordgrønland er saa rigt paa.

Det er allerede nævnt, at Humboldt Gletscherens Erosionsomraade maa være yngre end Robeson Kanalen. Dette kan sættes i Forbindelse med Kap York Distriktets Brudomraade. Dette Brudomraade er sikkert kun en Fortsættelse af det Brudomraade, som *Schei* paaviste paa Ellesmere Land, og hvis Alder menes at ligge mellem Trias og Tertiær. Det ses af Kap York Distriktets Sedimenter, at disse, før Bruddenes Dannelse, maa have strakt sig som et Plateau langt Vest paa. Det maa derfor formodes, at der ikke har været nogen stør-

re Floderosion, hvor Kane Bassin nu findes. Under Forudsætning af, at dette Brudomraade i Kap York Distriktet er dannet i mesozoisk Tid, kan man formode, at den Sænkning, der nu udgør Smith Sund, skabte gunstige Betingelser for fornyet Erosion Nord paa, og netop her bestod Landet af de lidet modstandsdygtige, kambriske, intraformationale Konglomerater.

Naar man tidligere har ment at se en Gravsænkning i Sundet fra Smith Sund til Robeson Kanal, saa er dette efter min Mening ikke rigtigt. I paleozoisk Tid blev den kaledoniske Foldning gennembrudt ved Robeson Kanalen, og der dannedes et vældigt Afvandingsomraade baade imod Øst og Vest, og til dette hører ogsaa den nordlige Del af Kennedy Kanalen, hvor Graptolitskifrene næsten helt borteroderedes. I mesozoisk Tid dannedes Smith Sund ved Brud, og i Løbet af kort Tid borteroderedes de kambriske Konglomeratlag, og det nuværende Kane Bassin opstod.

Som det sidste Blad i den geologiske Historie staar Istiden. Andet Steds (Naturens Verden 1923) har jeg allerede paapeget, at Indlandsisen under Istidens Maximum ikke har dækket den nordlige Del af Peary Land, men er blevet standset af den kaledoniske Foldekæde. Mange Steder i de nu isfri Omraader er der Spor af store Moræner; et af de interessanteste Omraader med saadanne Moræner er Egnen omkring *Halls* Grav, hvor en Gletscher, der har udfyldt hele Robeson Kanalen, og en anden Gletscher, der har udfyldt Newman Bay, har isdækket en stor Sø og skabt særdeles interessante Afvandingsforhold.

»Teddy«

Motorskonnerten „Teddy“, 110 R. T., udrustet med Besejling af Østgrønlandsk Kompagnis Stationer for Øje, afgik Søndag den 17. Juni 1923 fra København. Efter at have anløbet Nørre Sundby, fortsattes Vest paa i Limfjorden, hvor Skonnerten opholdtes af Storm, saaledes af Afgangen fra Thyborøn først fandt Sted 29. Juni.

Den 8. Juli mødtes de første Drivisbælter paa c. $72\frac{1}{2}^{\circ}$ nordl. Br., $5\frac{1}{2}^{\circ}$ vestl. L., og den 9. Juli Polar- isbæltets Randzone paa c. 74° n. B., $9\frac{1}{2}^{\circ}$ v. L. At Isen mødtes saa langt ude maatte tyde paa et meget spredt Isbælte, og i Virkeligheden havde Skibet ogsaa god Fremgang.

Den 11. Juli begyndte Motoren at gøre sig utilben, Stemplet brændte fast, og kostbar Tid spildtes med at skille og rense Motoren. Naar Vejrforholdene, der forøvrigt under hele Sejladsen ind gennem Isen var gode, tillod det, benyttedes Sejlene, og det lykkedes at naa ind til Land Søndag den 15. Juli ved Middagstid, lidt S. for Jackson Ø paa Sydsiden af Gael Hamkes Bugt. Lidt V. for denne Ø, inden for Kap Krantz, laa Stationen Carlshavn, som det vilde have været praktisk at besejle med det samme; men dette maatte opgives p. G. a. tæt Is under Land. Rejsen fortsattes Nord efter med Kurs mod Germaniahavn, men der stoppedes op ved Kap Borlase Warren, da Stationen Valdemarshaab

viste sig at ligge her. P. G. a. Motorens Tilstand toges foreløbig Station her, og herfra — dels med Motorbaad og senere med Skibet — forsynedes Stationerne, Personallet ombyttedes, og der anlagdes en ny Station i Youngs Inlet.

Fra Kompagniets Side var der planlagt en Tur til Danmarkshavn, men den opgaves allerede paa dette Tidspunkt p. G. a. Motoren.

Den 1. Maj var Stationerne paa Germania Havn og Clavering Ø (Christianshavn) og i Young Inlet (Sandodden) fra Haanden, og der manglede i dette Omraade endnu kun Station Carlshavn. Der gjordes et sidste Forsøg med Skib og Motorbaad, men det maatte opgives p. G. a. Isforholdene, og fordi Skibets Motor nu gjorde sig rent utilbuds.

Efter afholdt Skibsraad (4. Aug.) bestemtes, at det planlagte Anløb af Scoresby Sund maatte opgives, og Hjemrejsen snarest tiltrædes. 5. August begyndte Hjemrejsen. Fra Kap Barlase Warren var Isen tæt pakket mod Ø. og mod S., hvorfor der stodes Nord paa i Landvandet til Germania Havn for der at iagttage, hvorledes Isforholdene udviklede sig. Motorens Tilstand nødvendiggjorde, at den kun maatte gaa fuld Kraft, at der ikke maatte manøvreres, og at der under ingen Omstændigheder maatte gaas med tom Gang — meget uheldige Forhold under vanskelig Issejlds.

Fra Germania Havn iagttoges saa Isforholdene. Da der i Løbet af Dagene 6.—9. August syntes en kendelig Forandring til det bedre, afgik „Teddy“ søgende mod Ø. N. Ø., hvilken Retning syntes mest fremkommelig. Skibet kom hurtig ud til 30—40 Sømil fra Land, men mødte her en uigennemtrængelig Isbarriere. I nogen Tid

søgtes Skibet bragt saa nordligt som muligt i den Hensigt mulig at træffe Nordbugten, som ventedes at være under Udvikling, men det mislykkedes, og lidt efter lidt drev „Teddy“ Syd over, men det haabedes, at der, naar Kap Hold with hope var passeret, skulde være en Slækning i Isen ved Udstrømningen fra Frants Josefs Fjord og de S. derfor liggende Fjorde.

Fra omkring 20. Aug. var Skibet i Besæt. Kap Hold with hope passeredes antagelig i ikke under 50 Sømils Afstand, hvilket gav grundet Haab om Slækning i Isen. Men det kom anderledes. En flere Dages Storm af N.V. — N.Ø. med Sne kørte Skibet med betydelig Fart ind efter mod Traill Ø, som passeredes i 15—10 Sømils Afstand.

Fra Begyndelsen af Sept. blev Skibet udsat for Skruninger. Natten mellem 8. og 9. Sept. var den første alvorlige Skruning, der bl. a. ødelagde en Del Proviant, som var sat ind paa Isen. Den 13. Sept. kom pludselig en saa voldsom Skruning, at hele Skibet løftedes op og lagdes paa Siden under en Vinkel paa c. 30—40 Grader. Dette skete udfor Davy Sund, c. 10 Sømil fra Traill Ø's S.Ø. Pynt.

Her drejede Driftskursen, og „Teddy“ drev nu over mod og ned langs Liverpool Kyst, som passeredes under fuldstændig rolige Vejrforhold, i en Afstand af c. 10 Sømil.

I Slutningen af Sept. og Begyndelsen af Okt. kom der atter Uro i Vejret, og en Storm kørte Skibet ned til den uhyggelige Ratbone Ø og helt ind til 1 Sømil Afstand, hvor der tilsyneladende var ringe Strøm.

Der kom nu til alt Held lidt Spredning i Isen, der tillod Bevægelser udefter, saa „Teddy“ atter kom ind i „Driften“.

Den 4. Okt. var Skibet helt frit; i meget store Klarer, desværre med Nyis, stod det ud for Scoresby Sund udefter med det lyseste Haab om at slippe fri. Den 5. Okt. sad „Teddy“ fast i en stor Nyismark, og samtidig blæste det op med nordøstlig Storm, der tog til, saa at der i Løbet af den 6. naaedes en Vindstyrke af 10. Denne Storm slog Nyismarken i Stykker, saa at Skibet i Løbet af Eftmd. den 6. kunde bringes ind i en Klare, der strakte sig Ø. over, men det var knap i Stand til at forcere Strømmen, og om at fortøje var der ingen Tale. Der var derfor intet andet at gøre end at holde Skibet under Sejl i den mørke Stormnat med flygende Sne. Ved Morgengry kom Skibet til at ligge i en bekvem Stilling; da det blev lyst, forlodes denne under Forsøg paa at komme ud i en Klare; men Stormen tog Magten, Skibet tabte Styret og kom til at ligge i en meget kritisk Stilling, idet svære Isskodser huggede op under Gillingen.

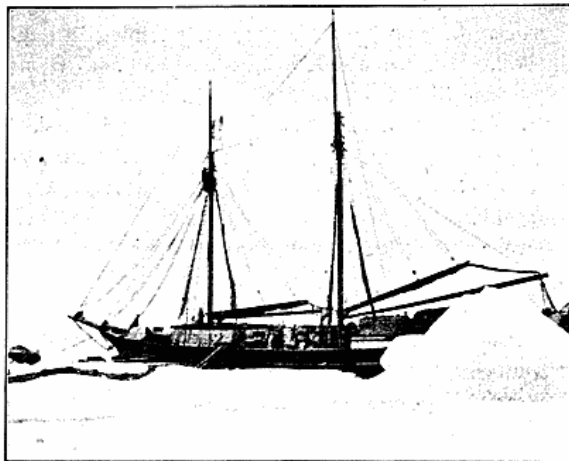

Fig. 1. „Teddy“ i Isen.

Skibet blev hurtigst mulig bragt ind i Isen igen, og Ordre blev givet til at flytte ud paa en dertil egnet Isskodse, som „Teddy“ laa ved; i Løbet af Natten mellem den 7. og 8. knustes Roret, og Skibet blev yderligere læk.

Skibets Dækshus og al Proviant m. m. flyttedes ind paa Isen i Dagene 7. og 8. og senere.

Fig. 2. Paa Isskodslen.

Skib og Skodse drev nu sammen, først Syd over og dernæst Vest over, i store Træk følgende „Hansa“s Rute.

Omkring 26. Okt. begyndte Skibet at fjerne sig fra Skodslen, der imidlertid var gaaet i adskillige Stykker, men der holdtes dog stadig Forbindelse med Skibet, der var meget læk.

30. Okt. viste Middagsbredden, at Expeditionen var ud for Erik den rødes Ø, bag hvilken Bopladsen Nunakitiit, som antoges beboet, laa, Afstand fra Land var c. 20 Sømil, og Øjeblikket til at forsøge at naa Land over Isen var nu kommet. Besætningen brød derfor op med de i Forvejen klargjorte Slæder; „Teddy“ laa da 1—2 Sømil i sydvestlig Retning for Husskodslen. Samme Eftermiddag naaedes Skibet efter en drøj Tur, til Dels i Mørke, og den 31. fortsattes ind over mod Land.

1. Novbr. Eftm. og 2. Novbr. stormede det af N.Ø., hvilket satte Isen i en voldsom Skruring, men samtidig kørte Besætningen tæt ind under Land.

5. Novbr. naaedes Øen Uigerdlek, og Besætningen arbejdede sig under store Vanskeligheder videre frem og kom den 13. Novbr. til et lille Skær N. for Itivdlisak. Paa denne Dag slog Befrielsens Time: Expeditionen kom i Forbindelse med en Eskimo fra Utorkamiut, og ad forskellige Veje og til forskellige Tidspunkter naaedes Angmagssalik, hvor alle samledes den 14. Decbr.

Der er Anledning til at fremhæve den store Forekommenhed og Elskværdighed, hvormed Eskimoerne og Kolonien, hvis Bestyrer er den fra Holm og Gardes Konebaadsexpedition og Hekla-Expeditionen kendte Johan Petersen, tog imod den uforudsete Indkvartering paa 21 Mand.

Vinteren gik. — Desværre viste der sig nogen Skørbug, der dog kun hos to af Patienterne havde en alvorligere Karakter, men med Sommeren, dens varme og velgørende Luft, forfriskende Urter og bedre Kost svandt Skørbugen og efterlod kun nogen Mæn hos de to stærkest angrebne.

Den 31. Maj observeredes norske Sælfangere i Besæt tæt under Land, men først 19. Juli kom Undersøgelsesskibet „Quest“ ind til Kolonien efter en haard Törn gennem den tætpakkede Is; den var paa Vej ind for at søge efter det bortkomne, norske Skib „Anni“, men var forøvrigt tilkaldt af os selv ved Kajakbud, bragt om Bord i Sælfangeren „Huitfeldt“, Kapt. Landmark, den 24. Juni.

Expeditionens Chef, Major G. Isacksen, Skibets Fører, Kapt. L. Schellerup, og hele Besætningen modtog „Teddy“s Besætning med den største Hjærlighed og delte bogstavelig talt Bord og Seng med denne, der til sin store Sorg desværre ikke kunde give de ringeste Oplysninger eller Haab om „Anni“ og dets Besætning.

Quest transporterede „Teddy“s Besætning til Reykjavik, hvorfra denne sejlede hjem med en dansk Damp og kom til København den 9. Aug. 1924.

Her i Danmark havde man længe været i Uvished om „Teddy“s Skæbne, og stor var Glæden da den første Efterretning kom om, at Besætningen var i Angmagssalik.

Ovenstaaende tegnes Expeditionen kun i store Træk, men dog nok til at give et tydeligt Indtryk af hvor meget „Teddy“s Besætning har maattet døje, og af de store Anstrengelser, det har kostet den at naa igennem til Angmagssalik.